

**แผนปฏิบัติการ
ลด และคัดแยกขยะ
มูลฝอยของหน่วยงาน**

**ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

แผนปฏิบัติการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยของหน่วยงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ประจำปีงบประมาณ 2566

คำนำ

แผนปฏิบัติการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดำเนินการภายใต้ภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 ที่ทุกหน่วยงานภาครัฐ ต้องดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยพร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุก หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในอาคารสำนักงานและพื้นที่ของ หน่วยงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ภาคเอกชนและประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยของประเทศ สำหรับการดำเนินงานในงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้นำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566 – 2569) มาเป็นแนวทางในการกำหนด ทิศทางการขับเคลื่อนการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน เพื่อเป็นแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานของหน่วยงาน สอดคล้องกับ กรอบแนวทางการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ราชการของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ส่วนที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นการมุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs ภายใต้เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ 12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี 2573 และ เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าประสงค์ที่ 13.2 บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ แม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมายระดับโลกแต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมผลักดันตามเป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น โดยหลักการการขับเคลื่อน SDGs ควรเป็นกระบวนการที่เริ่มจากฐานรากขึ้นสู่ระดับนโยบาย (Bottom-Up) และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการนำ SDGs ไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงมหาดไทย จึงได้เร่งผลักดันให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเริ่มดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) : ซึ่งได้สิ้นสุดในปี 2564 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อน และสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ การควบคุมป้องกันการเกิดของเสียจากต่างประเทศ (Trans-boundary Movement of Wastes and Recyclables) รวมถึงสถานการณ์โรคระบาดใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาชาติอารยประเทศใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) หลักการขยายขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) และของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565

มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ เป็นหนึ่งใน 5 กิจกรรมภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561

ที่ทุกหน่วยงานภาครัฐ ต้องดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยพร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุก หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในอาคารสำนักงาน และพื้นที่ของ หน่วยงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ภาคเอกชนและประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยของประเทศ สำหรับการดำเนินงานในงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้นำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566 – 2569) มาเป็นแนวทางในการกำหนด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้จัดทำแผนปฏิบัติการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อเป็นทิศทางการขับเคลื่อนการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ตั้งอยู่ที่เลขที่ 27/31 หมู่ที่ 3 ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ครอบคลุม 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสว่างมอ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอวังทรายพูน อำเภอลำลูกขัน และอำเภอสามโก้ สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,150,942 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำสำคัญ 3 สาย คือ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตร

อาณาเขตติดต่อ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีอาณาเขตติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
ทิศใต้	ติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดพิจิตร เป็นพื้นที่ราบลุ่มแอ่งกระทะ ทิศตะวันออกเป็นที่ลาดเชิงเขา ทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ มีแม่น้ำ 3 สาย ที่ไหลจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ คือ แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน และแม่น้ำพิจิตร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ดินดี มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง เนื่องจากตะกอน ที่น้ำพัดมาทับถมเหมาะแก่การทำนาและปลูกพืชหมุนเวียน พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกเบิกเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จึงมีพื้นที่ป่าเหลือน้อยมาก และจากการที่ตอนกลางของจังหวัดพิจิตรมีแม่น้ำไหลผ่าน ถึง 3 สาย ดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำในช่วงฤดูฝนทำให้น้ำเหนือไหลหลาก และปัญหาน้ำป่าที่ไหลมาจากทิวเขา จังหวัดเพชรบูรณ์ทางทิศตะวันออก

สภาพภูมิอากาศ

สภาพอากาศโดยทั่วไป อากาศค่อนข้างร้อนจัดในฤดูร้อน และเย็นสบายในฤดูหนาว จากอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัดพิจิตรจึงแบ่งเป็น 3 ฤดูกาล คือ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน

ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2560 ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

บุคลากรภายในสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

กลุ่ม	จำนวน (คน)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1	1
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1	3
กลุ่มอำนวยการ	20
กลุ่มนโยบายและแผน	7
กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์	10
กลุ่มบริหารงานบุคคล	9
กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา	14
กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	10
กลุ่มกฎหมายและคดี	1
กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	2
กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	1
หน่วยตรวจสอบภายใน	3
รวม	81

วิสัยทัศน์ (Vision)

“สร้างทุนมนุษย์ สู่วิถือนาคต วิถีคุณภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล”

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. จัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มีคุณภาพ

3. พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประสานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สู่เป้าหมายคุณภาพสู่วิถือนาคต

5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล และขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ความเป็นเลิศ

เป้าประสงค์ (Goals)

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสในการพัฒนา มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมืองเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและมีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี

2. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณความเป็นครู รู้ทันโลก มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้เชี่ยวชาญและนวัตกรรม (Experts & Innovators) ที่ทำหน้าที่ที่ปรึกษา (Mentors & Coach) สามารถสร้างสถานการณ์และร่วมพัฒนาการเรียนรู้ เป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน

3. สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4. สถานศึกษามีห้องเรียนคุณภาพ จัดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active learning) การใช้ STEAM ศึกษา และส่งเสริมความสามารถด้านดิจิทัล (Digital literacy) ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล สู่ความเป็นเลิศด้วยฐานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยี

กลยุทธ์ (Strategy)

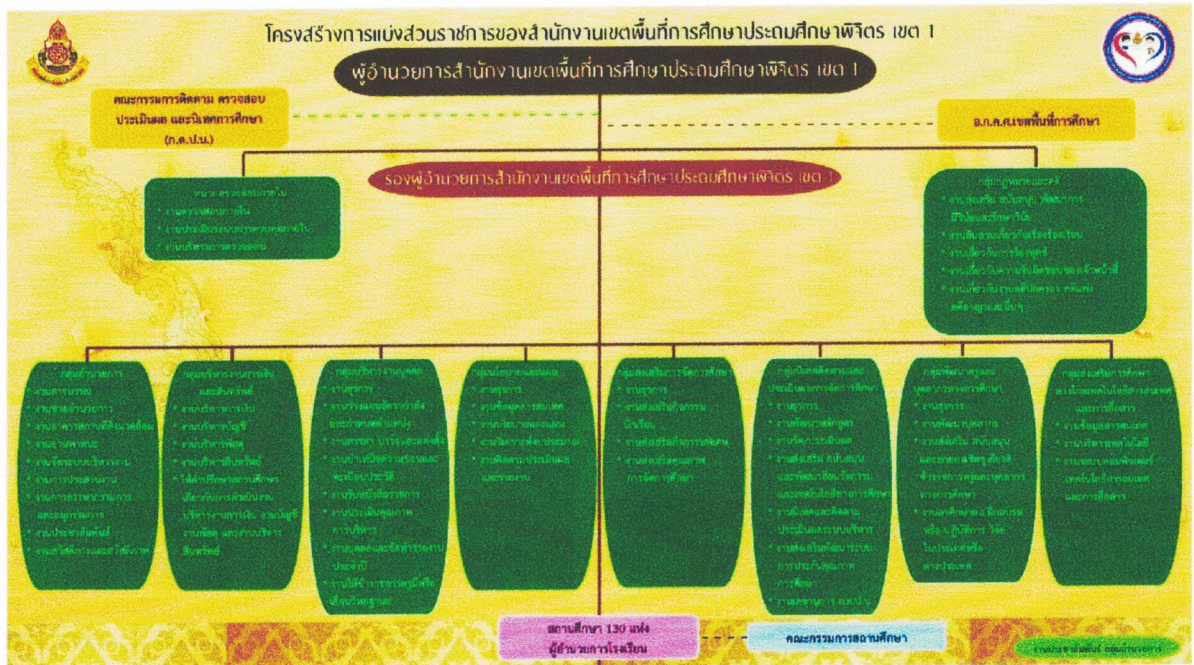
กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะ ทักษะการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาบนพื้นฐานความสามารถ (Competency Based Development)

กลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21
 กลยุทธ์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ
 สถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

โครงสร้างการบริหารงาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
 ปีงบประมาณ 2566

ข้อมูลผู้บริหาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

นายธงชัย จินไธ
ผอ.สพป.พิจิตร เขต 1
เบอร์โทร 061-2655598
Email : thongchai.1433@gmail.com

ว่าที่พันตรี สุวิศิษฐ์ กินทา
รอง ผอ.สพป.พิจิตร เขต 1
095-159-5686
suvisitganta1967@gmail.com

นายสิทธิศักดิ์ เกศประสิทธิ์
รอง ผอ.สพป.พิจิตร เขต 1
09-7920-6949
sitthisak@phichit1.go.th

นางสาวบุญครอง กูลดี
รอง ผอ.สพป.พิจิตร เขต 1
08-1973-5744
boonkrong@phichit1.go.th

ส่วนที่ 2 บริบทที่เกี่ยวข้อง

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 – 2564) มุ่งเน้นไปที่การจัดการขยะ ณ ปลายทาง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการลดการเกิดขยะ การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ และใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ 3R ที่แหล่งกำเนิดต่างๆ การส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวมด้วยการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และการแปรรูปผลิตพลังงานอย่างเหมาะสม การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง จากผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยยังไม่บรรลุตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ต้องการยกระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการที่ต้นทางตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันการเกิดขยะ ตั้งแต่การออกแบบ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยการเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ซ้ำและเรียกคืนกลับไปรีไซเคิล การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอย ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดทั้งในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

กรอบแนวคิด

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ (The Waste Management Hierarchy) และการบริหารจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Management Approach) โดยมีมาตรการและแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่ายการบริโภค การคัดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่ และกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. การจัดการ ณ ต้นทาง ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) การผลิต และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ในการร่วมรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ ขยะอาหาร ขากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

2. การจัดการ ณ กลางทาง ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำ การเรียกคืนกลับไปรีไซเคิลโดยผู้ประกอบการ การลดหรือดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อภาระต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และการสร้างกลไกการคัดแยกขยะ ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะ ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) ทำให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

3. การจัดการ ณ ปลายทาง จะใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยผสมผสาน (Integrated Solid Waste Management) ตามที่กำหนดไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ โดยจัดให้

มีระบบกำจัดแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ ก่อนการฝังกลบขั้นสุดท้าย เช่น ระบบคัดแยกและนำกลับคืนวัสดุรีไซเคิล การเผาเพื่อผลิตพลังงาน การหมักปุ๋ย เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องฝังกลบให้น้อยที่สุด

4. การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทางในการจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เช่น การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ การจัดการขยะพลาสติก เป็นต้น การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาข้อติดขัดในการจัดการขยะ การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการขยะ

หลักการจัดการ

กรอบแนวคิดการจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ จะให้ความสำคัญกับการจัดการขยะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้มีการลดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการกำจัดที่ทันสมัยเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อมจากปัญหามลพิษต่าง ๆ ในระยะยาว ซึ่งแนวทางการจัดการดังกล่าว สามารถทำได้ ภายใต้หลักการและแนวทางจัดการขยะสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในนานาอารยประเทศ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model)

ประกอบด้วย (1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เป็นการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยุคใหม่มาพัฒนาต่อยอดพื้นฐานด้านทรัพยากรชีวภาพหรือผลผลิตทางการเกษตรเพื่อยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต เช่น การพัฒนาพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (compostable plastic) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติกจากวัสดุธรรมชาติ (2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นการนำทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์ไปแล้ว หมุนเวียนกลับมาแปรรูปในกระบวนการผลิตอีกครั้ง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ (3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความทนทาน มีอายุการใช้งานนาน และสามารถนำมารีไซเคิลใหม่ และลดการใช้หรือลดการเติมสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การจัดการขยะให้สอดคล้องกับแนวทาง BCG Model จะต้องเน้นการควบคุม ป้องกันการเกิดขยะประเภทต่าง ๆ เช่น ขยะอาหาร ขยะพลาสติก รวมถึงภาชนะบรรจุหรือสิ่งหุ้มห่อสินค้าบรรจุภัณฑ์มีการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก เช่น การนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสีย หรือใช้ประโยชน์จากของเสีย โดยการย่อยสลายทางชีวภาพ (Bio-conversion) การแปรรูปขยะเป็นพลังงาน (Waste to energy) และการนำวัสดุรีไซเคิลมาแปรรูปใช้ใหม่ ส่วนที่เหลือจึงกำจัดในขั้นสุดท้ายโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ทั้งนี้ อาจต้องมีการผลักดันให้เกิดตลาดผลิตภัณฑ์จากเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงการใช้นวัตกรรมทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีราคาที่สามารถแข่งขันได้ และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ประกอบด้วย การลดการใช้ (Reduce) ที่แหล่งกำเนิด ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบ การผลิต และการบริโภค การลดปริมาณการใช้ลงเหลือใช้เท่าที่

จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อลดการสูญเปล่าและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการนำขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ และการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำขยะรีไซเคิล ขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้เข้ามาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนเขาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สนับสนุนลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกจากภาคของเสียได้อีกทางหนึ่ง

3. หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) โดยการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแรงจูงใจให้เกิดการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของประชาชนในการจัดการขยะ

4. การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) โดยทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ตั้งแต่การผลิต การนำเข้า การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการ ฌ ปลายทาง การส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนหรือร่วมลงทุนดำเนินงานระบบจัดการขยะ เนื่องจากมีความพร้อมและมีศักยภาพ รวมทั้งสามารถบำรุงรักษาและดูแลระบบในระยะยาวได้ ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการลงทุนจากภาครัฐและราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เครื่องจักร อุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลระบบจัดการขยะ

5. การขยายขอบเขตความรับผิดชอบ

5.1 ความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR)

โดยให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การผลิตจนเกิดเป็นของเสีย ขยะหรือซากผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าธรรมเนียมจัดการผลิตภัณฑ์ การมีส่วนร่วมในการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์/ซากบรรจุภัณฑ์เพื่อนำกลับไปใช้ซ้ำ การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยลดการใช้สารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การออกแบบและผลิตสินค้าที่มีอายุการใช้งานยาวนาน สะดวกต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ การใช้ประโยชน์ด้านพลังงานหรือสลายได้เองตามธรรมชาติ

5.2 ความรับผิดชอบของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค ให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การคัดแยก การนำส่งหรือขายคืนซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้กับผู้จัดจำหน่าย ศูนย์รับคืน เครื่องขายรับคืนหรือโรงงานที่ให้บริการจัดการซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ การมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก นำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และแยกทิ้งตามระบบที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดไว้ เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง

มาตรการการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 เห็นชอบ “มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย ในหน่วยงานภาครัฐ” ภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยมอบหมายทุกหน่วยงานภาครัฐดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ “ผลการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐ โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562

โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหาร โดยการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งมีกิจกรรมภายใต้โครงการดังกล่าว ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังนี้

- 1 กิจกรรมมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ
- 2 กิจกรรมรณรงค์ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก
- 3 กิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
- 4 กิจกรรมทำความดีด้วยหัวใจ งดการใช้พลาสติกและโฟมในสวนสัตว์
- 5 กิจกรรมการจัดการขยะบุงสู่ทะเลในพื้นที่ 24 จังหวัดชายทะเล

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้เป็นตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำของหัวหน้าส่วนราชการภาครัฐด้วย เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ เป็นหนึ่งใน 5 กิจกรรมภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 ที่ทุกหน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยพร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกหน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในอาคารสำนักงานและพื้นที่ของ หน่วยงาน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ภาคเอกชนและประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยของประเทศ สำหรับการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้นำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการ ขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566 – 2569) มาเป็นแนวทางในการกำหนด ทิศทางการขับเคลื่อนการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

คำจำกัดความตามมาตรการฯ

1. ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ไม่ต้องการ สวมใหญ่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป ทั้งนี้ ตามมาตรการลด และ คัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ จะครอบคลุมเฉพาะขยะมูลฝอยชุมชน ไม่รวมถึงขยะจากการก่อสร้าง ของเสียจากภาคอุตสาหกรรม และมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล

2. ขยะอินทรีย์ หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ เช่น เศษอาหาร เศษพืช ผัก ผลไม้ ใบไม้ เศษหญ้า ฯลฯ
3. ขยะอาหาร หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ แต่พิจารณาเฉพาะส่วนที่มาจากอาหารประกอบ
 - อาหาร และส่วนที่เหลือจากการรับประทานอาหารเท่านั้น โดยขยะอาหารเป็นส่วนหนึ่งของขยะอินทรีย์
4. ขยะรีไซเคิล หมายถึง ขยะที่สามารถนำไปแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะและอโลหะ ฯลฯ โดยในหน่วยงานจะเป็นขยะจากบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ขยะอันตราย หมายถึง ขยะที่มีความเป็นอันตรายหรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ กระจกสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึก หลอดไฟ ฯลฯ ขยะประเภทนี้ต้องมีการแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องนำไปกำจัด หรือบำบัดด้วยวิธีเฉพาะเพื่อป้องกันความเป็นพิษปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม
6. ขยะทั่วไป หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายตามธรรมชาติโดยยาก หรือนำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลแล้วไม่คุ้มทุน เช่น ซอง/ถุงขนมขบเคี้ยว ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป กระดาษห่ออาหาร ถุงพลาสติกที่ ปนเปื้อน/กลองโฟมบรรจุอาหาร หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ซองครีมเทียม ซองน้ำตาล หน้ากากอนามัย ชุดตรวจ Antigen Test Kit ฯลฯ
7. มูลฝอยติดเชื้อ หมายถึง มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้ รวมถึงมูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือใช้ในการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลคนและสถานพยาบาลสัตว์ ศูนย์แยกกักกันในชุมชน และการแยกกักกันที่บ้าน การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค การตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ถือเป็นมูลฝอยที่มีความเสี่ยงสูงจึงต้องแยกจัดการจากขยะทั่วไป
8. พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว หมายถึง พลาสติกที่ผลิตขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานเพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง มีอายุการใช้งานสั้น แต่ใช้เวลาในการย่อยสลายที่ยาวนาน เช่น ถุงพลาสติก หลอดพลาสติก ขอน/สอม/มิดพลาสติก ฯลฯ
9. พลาสติกแข็ง ได้แก่ ขวดพลาสติก (ทุกชนิด) ฝาขวด แก้วพลาสติก ถาด/กล่องอาหาร ขอน/สอม/มิดพลาสติก โดยเป็นส่วนหนึ่งของพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว
10. พลาสติกยืด ได้แก่ ถุงพลาสติกหูหิ้ว บรรจุภัณฑ์ฟลัมพลาสติกชั้นเดียว โดยเป็นส่วนหนึ่งของพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว
11. ขยะกำพรา หมายถึง ขยะที่ยากต่อการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น เสื้อผ้าเก่า ซองขนม ซองน้ำยาต่าง ๆ เป็นต้น จึงมีโครงการที่สนับสนุนให้มีการคัดแยกเพื่อนำไปทำเชื้อเพลิงขยะ RDF (Refuse Derived Fuel)

ส่วนที่ 3 แผนปฏิบัติการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ 2566

แผนงาน	แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
โครงการ	ลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
หน่วยงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

1. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการเพิ่มจำนวนประชากร การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและการกระจายความเจริญสู่ชนบทอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยดังกล่าวเป็นสาเหตุทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น ซึ่งหากยังเป็นเช่นนี้ต่อไปโดยปราศจากการจัดการกับขยะมูลฝอยเหล่านี้ ก็อาจจะก่อให้เกิดขยะมูลฝอยล้นเมืองและสืบเนื่องจากมติดณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 ที่ทุกหน่วยงานภาครัฐ ต้องดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยพร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุก หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในอาคารสำนักงานและพื้นที่ของ หน่วยงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ภาคเอกชนและประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยของประเทศ สำหรับการดำเนินงานในงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้นำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการ ขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอาหาร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566 – 2569) มาเป็นแนวทางในการ กำหนด ทิศทางการขับเคลื่อนการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในสำนักงาน ได้มีการจัดทำโครงการเพื่อดำเนินการตามนโยบายมาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์
- 2.2 เพื่อส่งเสริมสร้างจิตสำนึกในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างในสำนักงานให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี สามารถเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่นๆ ได้
- 2.3 เพื่อลดปริมาณขยะในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

บุคลากรในสำนักงาน เข้าร่วมโครงการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยครบทุกคน

เชิงคุณภาพ

1. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะมูลฝอยมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม
2. บุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอยและทิ้งขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง

4. กิจกรรมและการทำงาน

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลาดำเนินการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566												ผู้รับผิดชอบ			
		ไตรมาส 1		ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4							
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.				
จัดทำประกาศและเสนออนุมัติ	-		↕													อำนวยความสะดวก	
จัดตั้งคณะทำงาน	-		↕														อำนวยความสะดวก
ประกาศมาตรการ	-																อำนวยความสะดวก
การดำเนินงานตามแผน	-																บุคลากรทุกคน บนสำนักงาน เขตพื้นที่
- จัดทำนโยบาย การสนับสนุน และแผนการดำเนินงาน																	
- การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึก																	
- มีแนวทางในการคัดแยกขยะมูลฝอย																	
- มีถังขยะและป้าย																	
- สถานที่พักขยะ																	
- กิจกรรมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและภาคส่วนต่าง ๆ																	
รายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพใน	-																
การปฏิบัติราชการ																	
สรุปผลการดำเนินงานโครงการ	-																

5. งบประมาณ จำนวน - บาท (ขอถ่ายรายการ)

6.การประเมินผล

ตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จของโครงการ	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล
1.บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน 2.บุคลากรมีความเข้าใจและปรับพฤติกรรมในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย 3.สำนักงานมีความสะอาดและบุคลากรใช้บรรจุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	สังเกต ประเมินความพึงพอใจ	การสังเกต

7.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีความรู้ ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย และสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง
2. อาคาร บริเวณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีความสะอาด เหมาะแก่การเป็นหน่วยงานต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมให้สถานศึกษา

ลงชื่อ..........ผู้รับผิดชอบโครงการ
(นางสาววรรษก พรหมจิว)

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

ลงชื่อ..........ผู้เสนอโครงการ
(นางนารินทร์พร บุญลาภ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ

ลงชื่อ..........ผู้เห็นชอบโครงการ
(นายสิทธิศักดิ์ เทศประสิทธิ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ..........ผู้อนุมัติโครงการ
(นายธงชัย จันแย้ม)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑
ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 4 การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จัดทำแผนปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญการปฏิบัติงานให้สอดคล้องและเชื่อมโยง โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 ที่ทุกหน่วยงานภาครัฐ ต้องดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยพร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกหน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานด้านการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในอาคารสำนักงานและพื้นที่ของหน่วยงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ภาคเอกชนและประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยของประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 สามารถบริหารใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังนี้

แนวทางและวิธีการดำเนินงาน

1. ขั้นตอนการร่วมกันวางแผน (Plan)
 - 1.1 ศึกษารายละเอียดภารกิจที่ปฏิบัติ
 - 1.2 วิเคราะห์ ทบทวน ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานปีที่ผ่านมา
 - 1.3 จัดทำแผนปฏิบัติการ
 - 1.4 จัดหา/เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินการ
2. ขั้นตอนร่วมกันปฏิบัติ (Do)
 - 2.1 แจกกำหนดการดำเนินงาน
 - 2.2 ผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามกำหนด
 - 2.3 ติดตามผลการดำเนินงาน
3. ขั้นตอนการประเมินผล (Check)
 - 3.1 ตรวจสอบผลการดำเนินงาน
 - 3.2 รายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ
4. ขั้นตอนการร่วมปรับปรุง (Action)
 - 4.1 พัฒนาปรับปรุงการทำงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ